

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

19 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:
Președinte – Timofti Vladimir,
judecători – Cobzac Elena, Toma Nadejda, Țurcan Anatolie și Boico Victor

juducând, fără citarea părților, recursurile ordinare, declarate de către avocatul Mocanu Serghei în interesele părții vătămate Harti Lidia și de către avocatul Lupu Mihai în numele inculpatului Harti Vitalie, prin care solicită casarea sentinței judecătorești Chișinău sediul Rîșcani din 18 ianuarie 2018 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 septembrie 2018, în cauza penală privindu-l pe

Harti Vitalie xxxxx născut la xxxxx originar din raionul xxxxx, domiciliat în xxxxx

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 03.08.2014 - 18.01.2018;
2. Instanța de apel: 17.04.2018 - 11.09.2018;
3. Instanța de recurs: 26.11.2018 – 19.02.2019.

Asupra recursurilor în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorești Chișinău sediul Rîșcani din 18 ianuarie 2018, Harti Vitalie a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 27, 169 alin. (1) Cod Penal și în baza acestei legi i s-a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 1 (unu) an 6 (șase) luni, cu privarea de dreptul de a exercita funcții legate de activitate medicală de acordare a asistenței psihiatrice pe un termen de 1 (unu) an.

Conform art. 90 Cod Penal executarea pedepsei numită lui Harti Vitalie a fost suspendată condiționat pe un termen de 2 (doi) ani.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, inculpatul Harti Vitalie, la 05.03.2014, în jurul orei 16.00, aflându-se pe teritoriul întreprinderii „xxxxx situată în xxxxx, având scopul internării ilegale într-o instituție psihiatrică a unei persoane vădit sănătoase din punct de vedere psihic și anume a soției sale Harti Lidia, solicitând prealabil Serviciul Asistență Medicală de Urgență 903, forțat, contrar voinței părții vătămate cu aplicarea violenței fizice, care conform raportului de expertiză medico-legală nr. 1448/D din 19 iunie 2014 s-a cauzat excoriație la nivelul cotului stâng, echimoza la nivelul coapsei drepte, care se califică ca vătămare neînsemnată, a urcat-o în ambulanță fiind transportată la Spitalul de Psihiatrie din mun. Chișinău, însă din cauze independente de voința făptuitorului,

aceasta nu și-a produs efectul, deoarece din lipsa simptomatiei acute și fiind o persoană sănătoasă din punct de vedere psihic, cet. Harti Lidia nu a fost internată într-o instituție psihiatrică.

3. Sentința menționată a fost atacată cu *apel* de către avocatul Lupu Mihai în numele inculpatului Harti Vitalie, prin care a solicitat casarea sentinței Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 18 ianuarie 2018 și pronunțarea unei noi sentințe de achitare în privința lui Harti Vitalie pe motivul că concluzia instanței privind vinovăția lui în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 27, 169 alin.(1) Cod Penal este una nejustificată, bazată pe presupuneri și urmau a fi analizate corect și legal.

3.1 În motivarea cererii de apel, avocatul a indicat că, faptele invocate în motivarea sentinței au fost denaturate, iar vina imputată inculpatului nu a fost demonstrată, iar la adoptarea sentinței de condamnare instanța nu a ținut cont de toate probele prezentate și argumentele invocate de către participanții la proces.

Analizând probele prezentate de procuror și cercetate în ședința de judecată, apărarea a ajuns la concluzia că vinovăția lui Harti Vitalie nu a fost demonstrată, dat fiind faptul că Harti Vitalie nu întrunește calitatea specială de a fi subiect al infracțiunii prevăzute de art.169 Codul penal, iar motivarea sentinței Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 18 ianuarie 2018 este eronată.

Apelantul consideră că, subiectul infracțiunii poate fi numai o persoană oficială din instituțiile curative sau un medic specialist în neurologie, investit cu dreptul de a decide internarea într-un spital de boli psihice, adică subiect special. Internarea ilegală într-o instituție psihiatrică presupune comiterea acțiunilor orientate spre falsificarea documentației medicale sau a concluziilor medicale. Or, instanța de judecată aplicând pedeapsa complimentată lui Harti Vitalie și anume - privarea de dreptul de a ocupa funcții legate de activitate medicală de acordare a asistentei psihiatrice pe un termen de 1 (unu) an, a sesizat că Harti Vitalie nu este subiect al infracțiunii date.

Un alt argument invocat de către apelant este faptul că declarațiile depuse de către martori în instanță, sub jurământ, au demonstrat lipsa componenței de infracțiune în acțiunile lui Harti Vitalie, iar instanța de fond totuși la adoptarea sentinței a făcut referire la unele declarații, însă le-a denaturat, prezentându-le opuse față de ceea ce au declarat martorii în ședința de judecată or, analizând declarațiile date se constată că toți martorii confirmă că medicii și sanitarii sunt cei care au transportat-o pe pacienta cu automobilul specializat la clinica specializată pentru ca un medic (Turcanu Oleg) să ia decizie conform legii, adică au procedat conform Regulamentelor și legilor de care se ghidează. Atât medicul psihiatru a IMPS CNȘPMU Macrii Nicolae, lucrătorii medicali, cât și Harti Lidia, martorul Buruiană Ion au declarat că de la spital dumneaei s-a deplasat cu automobilul specializat, iar după examinare de către medicul psihiatru-Țurcanu Oleg, după ce a fost examinată Harti Lidia a refuzat să fie internată și împreună cu Buruiană Ion și Harti Vitalie s-au deplasat la domiciliu cu automobilul comun.

4. Prin *decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 septembrie 2018*, a fost admis parțial, apelul apărătorului Lupu Mihail în interesele inculpatului, casată această sentință și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru

prima instanță, prin care a fost încetat procesul penal în privința lui Harti Vitalie pe art. 166 alin.(1) Cod penal, pe motivul intervenirii termenului de prescripție de tragere la răspunderea penală.

4.1 În motivarea soluției adoptate instanța de apel, analizând și apreciind probele, în strictă conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, conform cărora, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, instanța de apel a constatat că, prin acțiunile sale intenționate, Harti Vitalie a comis infracțiunea prevăzută la art.166 alin.(1) Cod penal, *privațiunea ilegală de libertate a unei persoane, dacă acțiunea nu este legată cu răpirea acesteia*.

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală și anume: - prin declarațiile părții vătămate Harti Lidia (f. d. 203-204 vol. I); - declarațiile martorului Macrii Nicolae (f.d. 207 vol. I); - declarațiile martorului Buruian Ion (f. d. 205 vol. I); - declarațiile martorului Zavulan Serghei (f. d. 206 vol. I); - declarațiile martorului Popa Cristina (f. d. 208 vol. I); - declarațiile martorului Țurcan Oleg (f. d. 209 vol. I); - prin certificatul cu nr. 51 din 24.03.2014, eliberat de Spitalul Clinic de Psihiatrie, prin care se confirmă, că la 05.03.2014 ora 17.00 a fost transportată prin Serviciul Asistență Medicală de Urgență 903, cet. Harti Lidia la secția de triaj a instituției. Având în vedere lipsa simptomatice acute, pacienta nu a fost spitalizată (f. d. 10, vol. I); - confirmarea din 16.06.2014 cu nr.01-5/1049, eliberată de Centrul Național științifico-practic de Medicină Urgentă atestă, că la 05.03.2014 ora 14.58 min., serviciul de dispecerat „903” a înregistrat apelul 335/94 pe adresa xxxxx, pacienta Harti Lidia, xxxxx. Apelul a fost efectuat de către soțul pacientei. Solicitarea a fost adresată echipei de profil psihiatric. După examinare a fost stabilită diagnoza „Reacție acută la un factor de stres important. Conflict familial”, acordată asistență medicală de urgență și pacienta este transportată pentru consultație a IMSP Spitalul Clinic Republican de psihiatrie (f. d. 90, vol. I); - raportul de expertiză medico-legală nr. 1448/D din 19 iunie 2014, în rezultatul studierii documentelor medicale prezentate pe numele cet. Harti Lidia se conchide excoziație la nivelul cotului stâng, echimoză la nivelul coapsei drepte puteau fi produse prin acțiunea traumatică unui corp contodont și dur sau la o lovire de el, posibil în timpul și circumstanțele indicate, în comun cât și separate se califică ca vătămare neînsemnată. În momentul loviturilor s-a acționat cu o putere suficientă pentru a învinge rezistența țesuturilor moi. Cauzarea leziunilor corporale depistate în urma căderii din poziție ortostatică nu se exclude (f. d. 99, vol. I).

Instanța de apel a apreciat critic declarațiile inculpatului și a considerat că, nerecunoașterea vinovăției de către Harti Vitalie, de comiterea faptelor imputate nu echivalează cu achitarea lui, deoarece circumstanțele stabilite și probele analizate și enumerate, dovedesc cu certitudine comiterea de către dânsul a faptelor încriminate și o califică ca o metodă de apărare or, persoana care pe parcursul procesului penal are calitatea procesuală de bănuit, învinuit sau inculpat nu poate fi urmărită penal pentru depunerea declarațiilor intenționate false, decât în cazurile expres prevăzute de

legea procesual penală, nerecunoașterea vinovăției de către Harti Vitalie a fost apreciată ca un drept al acestuia și ca o metodă de apărare.

Totodată, instanța de apel a constatat că, atât organul de urmărire penală, cât și instanța de fond, în prezența circumstanțelor analizate, eronat a calificat faptele lui Harti Vitalie în baza art.27, 169 alin.(1) Cod penal, or, subiectul activ al infracțiunii prevăzute de art.169 Cod penal este special, dânsul poate fi doar un medic psihiatru sau alți medici împuterniciți cu internarea (spitalizarea) persoanelor în spitale de psihiatrie și în acest sens a admis parțial apelul înaintat.

Luând în considerație circumstanțele de fapt, instanța de apel a conchis că, fapta lui Harti Vitalie nicidecum nu poate fi calificată în baza art. art. 27, 169 alin.(1) Codul penal, deoarece dânsul nu are calitate de subiect special, nu este un medic specialist în neurologie, investit cu dreptul de a decide internarea într-un spital de boli psihice. Totuși, faptele lui întrunesc pe deplin semnele calificative ale infracțiunii prevăzute de art. 166 Cod penal, privațiunea ilegală de libertate, or, dânsul a privat-o pe Harti Lidia un anumit timp de libertate: a imobilizat-o, apucând-o cu mâinile și nepermițându-i să plece din acel loc, adică să se deplaseze liber, a îmbrâncit-o aplicând violența fizică și a urcat-o forțat în ambulanță; - circumstanțe, fapte care, fără îndoială, constituie elementul obiectiv (latura obiectivă) a infracțiunii prevăzute de art. 166 Cod penal.

Astfel că, faptele ilegale ale inculpatului Harti Vitalie, de către instanța de apel au fost calificate în baza art.166 alin.(1) Cod penal, dânsul în cazul dat a comis privațiunea ilegală de libertate a unei persoane, dacă acțiunea nu este legată cu răpirea acesteia.

Totodată, instanța de apel a conchis că deși vinovăția inculpatului Harti Vitalie pe art. 166 alin.(1) Codul Penal a fost demonstrată, potrivit art. 332 Cod de procedură penală, în cazul când pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art.275 pct.5)-9), 285 alin.(1) pct.1), 2), 4), 5), precum și în cazurile prevăzute în art.53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

Astfel reieșind din faptul că, infracțiunea prevăzută la art.166 alin.(1) Codul Penal este o infracțiune ușoară, și a fost comisă la 05.03.2014, iar termenul prevăzut la art.60 alin.(1) lit.(a) Codul penal, de 2 ani a expirat, instanța de apel a ajuns la concluzia de a admite parțial, apelul privind încetarea procesului penal în privința lui Harti Vitalie pe art.166 alin.(1) Cod penal, pe motivul intervenirii termenului de prescripție de tragere la răspunderea penală.

5. Împotriva deciziei instanței de apel, au declarat *recursuri* ordinare avocatul Mocanu Sergiu în interesele părții vătămate Harti Lidia și avocatul Lupu Mihai în numele inculpatului Harti Vitalie.

5.1 În motivarea recursului său avocatul Mocanu Sergiu a invocat ca temei de casare a deciziei instanței de apel prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 11 septembrie 2018 cu menținerea sentinței Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani din 18 ianuarie 2018.

Indică apărarea că, instanța de apel neîntemeiat a ajuns la concluzia de a respinge cerința sa privind încasarea prejudiciului material și prejudiciului moral, încâlcind și ignorând într-o atare situație art. 1 alin. (2) Codului de procedură penală. La baza deciziei adoptate instanța de apel a pus probe care nu dovedesc soluția pronunțată, ci dimpotrivă confirmă temeinicia sentinței contestate.

Astfel, indică recurentul că, eronat instanța de apel a reținut în acțiunile lui Harți Vitalie componența de infracțiune prevăzută de art.166 alin.1) Cod Penal, deși corect acțiunile lui Harți Vitalie urmează a fi calificate potrivit art. 27, 169 alin.(1) Cod Penal.

Analizând declarațiile martorilor Macrii Nicolae, Buruian Ion, Zavulan Serghei și Popa Cristina și probele administrate, apreciindu-le, conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor constată avocatul că, ele indică direct la circumstanțele săvârșirii infracțiunii de către Harti Vitalie, demonstrând cu certitudine vina lui în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 27, 169 alin.(1) Codul penal și care combat concluzia instanței de apel precum că faptele lui Harți Vitalie întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 166 alin.(1) Cod penal.

5.2 Avocatul Lupu Mihai în motivarea recursului său a invocat ca temei de casare a deciziei instanței de apel prevederile art. 427 alin. (1) pct. 5), 6) 8) și 12) Cod de procedură penală, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei cu pronunțarea unei sentințe de achitare în privința lui Harti Vitalie, invocând că Harți Vitalie nu a comis acțiunile care s-ar exprima prin latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 169 alin.(1) Cod penal, deoarece nu acesta a dus-o pe Harți Lidia la Spitalul de Psihiatrie, apelând doar la Salvare unde a solicitat informație despre pacient și starea lui.

Indică avocatul că, atât instanța de fond, cât și cea de apel au admis încadrare juridică greșită a faptei săvârșite, temei prevăzut la pct.12) al.1 art.427) Cod de procedură penală. După cum a fost invocat și în cererea de apel, este greșit de a atrage la răspunderea penală pentru fapta care nu cuprinde elementele infracțiunii. Or, în motivarea expusă, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău constată că Harti Vitalie nu este subiect special al infracțiunii imputate, pe de o parte și tot pe acele probe care exclud comiterea infracțiunii, î-l recunoaște vinovat de infracțiunea prevăzută de art.166 al.(1) Cod penal, fără ca cineva din părți să solicite, iar probele enumerate nu pretind a fi concludente în raport cu speța. Doctrina penală, precum și practica judiciară unificată statuează asupra argumentării bazate pe probe nu pe presupuneri.

Menționează apărarea că, constatările instanței de apel din pct. 8 a decizie instanței de apel vin în contradicție directă cu declarațiile date de martori în instanța de judecată și apreciate de Colegiul Penal incluse în pct. 9.

Mai mult indică avocatul că, cauza a fost judecată în apel fără citarea legală a unui martor și anume a lui Harti Victor care este feciorul părților. Mai mult ca atât, declarațiile martorilor care nu au fost prezenți în ședința de judecată în instanța de

apel nici nu au fost citați pentru aceasta, au fost puse la baza sentinței de condamnare, ceea ce contravine normelor procedural penale.

Declarațiile depuse de către martori în instanță, sub jurământ a demonstrat lipsa componenței de infracțiune în acțiunile lui Harți Vitalie, totuși Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău parțial a admis apelul și l-a recunoscut vinovat în baza art. 166 al.(1) Cod penal făcând referire la unele declarații, însă le-a denaturat, prezentându-le opuse față de ceea ce au declarat martorii în ședința de judecată. Toate acestea au fost constatate și confirmate de Colegiul penal în punctul 7 al Deciziei.

Analizând declarațiile martorilor constată avocatul că, toți martorii confirmă că medicii sanitarii sunt cei care au transportat-o pe pacientă cu automobilul specializat la clinica specializată pentru ca un medic (Turcanu Oleg) să ia decizie conform legii, indică că au procedat conform Regulamentelor și legilor de care se ghidează. Atât medicul psihiatru a IMPS CNȘPMU Macrii Nicolae, lucrătorii medicali, cât și Harti Lidia, martorul Buruian Ion au declarat că de la spital dumneaei s-a deplasat cu automobilul specializat iar după examinare de către medicul psihiatru Țurcanu Oleg, după ce a fost examinată dumneaei a refuzat să fie internată și împreună cu Buruiană Ion și Harti Vitalie sau deplasat la domiciliu cu automobilul comun.

Atrage atenția apărarea instanței de recurs la divergențele în declarațiile părții vătămate și a martorului Popa Cristina date la urmărirea penală și în instanța de judecată, care se combat cu declarațiile martorilor audiați în instanța de judecată, Colegiul Penal le-a dat apreciere eronată. Prin urmare proba cu martori declarațiile acestora atestă lipsa temeiului de atragere a răspundere penală a cet. Harti Vitalie din simplu motiv că a depus apel la unitatea medicală de urgență dar nu el a luat oarecare decizii în vederea transportării, analizării stării de sănătate a pacientului, ci medicii - persoane abilitați cu cunoștințe medicale speciale, fapt ocolit de Colegiul penal.

Consideră absolut nefondate și lipsite de temei legal, ce nu pot sta la baza unei acuzații penale și cu atât mai mult de condamnare, fiind încălcate prevederile art.427 alin.1) pct.6) Cod procedură penală, adică instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția.

Prin urmare, în lumina argumentelor invocate supra, insistă apărarea asupra incidenței prevederilor art.427 alin.(1) pct.8), 12) Cod procedură penală, faptei imputate i s-a dat o încadrare juridică greșită, precum și în același temei invocă că nu au fost întrunite elementele infracțiunii imputate. Invocând prevederile art.427 alin.(1) pct.6) Cod procedură penală, menționează că atât instanța de fond, cât și cea de apel au neglijat argumentul adus de partea apărării.

6. Judecînd recursurile ordinare declarate, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acestea urmează a fi admise, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și sentinței primei instanțe și dispunerea încetării procesului penal în privința lui Harti Vitalie în baza art.27, 169 al.1) Cod penal, pe

motiv că fapta comisă de acesta constituie o contravenție, iar pentru a dispune astfel instanța de recurs a rezultat din următoarele circumstanțe de drept și de fapt.

Conform art.435 alin.(1) pct.2) lit. b) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și cu dispunerea încetării procesului penal.

Potrivit prevederilor art.434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

Totodată, se amintește că, în conformitate cu cele stipulate în art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art.427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, *fără a agrava situația condamnaților*.

Or, rațiunea exercitării căii de atac, în particular avându-se în vedere recursul ordinar, rezidă în înlăturarea erorilor admise de instanțele ierarhic inferioare la etapele precedente de judecare a cauzei, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator.

Relevant cauzei este și faptul că o persoana poate fi supusă răspunderii penale dacă în acțiunile acesteia sunt constatate toate cele patru elemente obligatorii ale unei infracțiuni: obiectul infracțiunii, latura obiectivă, subiectul, latura subiectivă și fapta comisă de aceasta este pasibilă răspunderii penale.

Instanța de recurs constată că, aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea prezentei cauze de către instanțele ierarhic inferioare, iar erorile admise urmează a fi corectate în ordinea procedurii de recurs, prin casarea hotărârilor atacate.

6.1 Prin urmare, analizând textul recursului ordinar declarat de avocatul Mocanu Serghei în numele părții vătămate Harti Lidia, Colegiul penal lărgit constată că titularul acestuia, invocă ca temei de casare a deciziei instanței de apel prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală, temeiuri care pot fi aplicate când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, ori faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub acest aspect, Colegiul penal reține că temeiurile invocate de recurent s-au confirmat în urma cercetării materialelor cauzei, și recursul urmează a fi admis.

Astfel, pornind de la criticele recurentului privitor la faptul că, instanța de apel eronat a reținut în acțiunile lui Harti Vitalie componenta de infracțiune prevăzută de art.166 alin.1) Cod Penal, Colegiul lărgit conchide că acestea sunt întemeiate.

Totodată, nu poate fi reținută solicitarea avocatului Mocanu Serghei privind menținerea în vigoare a sentinței, deoarece încadrarea acțiunilor inculpatului potrivit art.27, 169 alin.(1) Cod Penal la fel nu este întemeiată, argumentele avocatului în acest sens se resping pe motiv, că nu sunt fondate reieșind din circumstanțele cauzei și normele de drept relevante la caz.

6.2. Analizând textul recursului ordinar declarat de avocatul Lupu Mihai în numele inculpatului Harti Vitalie, Colegiul penal lărgit constată că titularul acestuia,

invocă ca temei de casare a deciziei instanței de apel prevederile art. 427 alin. (1) pct. 5), 6), 8) și 12) Cod de procedură penală.

Întru susținerea recursului declarat, recurentul indică că la caz, a fost admisă eroarea de drept prevăzută în pct. 8) din alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, lipsa elementelor infracțiunii prevăzute de art. 27, 169 al.1) Cod penal.

Analizând acțiunile inculpatului prin prisma probelor cercetate detaliat de către prima instanță și de către instanța de apel, verificând materialele cauzei în raport cu argumentele recursului, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia, că este fondată critica avocatului Lupu Mihail privind lipsa elementelor infracțiunii prevăzute de art. 27, 169 al.1) Cod penal.

În cazul calificării faptelor persoanei învinuite în baza art.27, 169 al.1) Cod penal, este necesar să se țină cont de faptul că, obiectul juridic nemijlocit îl constituie relațiile sociale a căror existență și desfășurare normală sunt condiționate de ocrotirea libertății persoanei.

Latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la art.169 Cod penal se exprimă prin fapta prejudiciabilă, care constă în acțiunea de internare ilegală a victimei într-o instituție psihiatrică.

Internarea persoanei vădit sănătoase din punct de vedere psihic într-o instituție psihiatrică are un caracter ilegal, dacă presupune înșelăciunea, violența sau amenințarea cu violența, altă constrângere exercitată asupra persoanei, ori dacă presupune lipsa temeiurilor și ordinii prevăzute în cadrul Legii privind sănătatea mentală.

Acțiunea de internare ilegală a victimei într-o instituție psihiatrică, prevăzută de art.169 Cod penal poate presupune una din următoarele două modalități: 1) spitalizarea ilegală a unei persoane vădit sănătoase din punct de vedere psihic (care nu suferă de nici o tulburare psihică) într-o instituție psihiatrică, contrar voinței acesteia sau în pofida voinței acesteia; 2) internarea într-o instituție psihiatrică a unei persoane aflate în perioada de remisie (a cărei boală psihică s-a estompat la moment), în lipsa temeiurilor și a ordinii prevăzute în cadrul Legii privind sănătatea mentală.

Ordinea de internare a unei persoane într-o instituție psihiatrică este prevăzută de legislație. Astfel, în primul rând, reieșind din prevederile art. 11 al Legii privind sănătatea mentală, internarea într-o instituție psihiatrică a unei persoane suferinde de tulburări psihice, fără consimțământul ei sau al reprezentantului ei legal, este posibilă numai în cazul aplicării unor măsuri medicale coercitive, în conformitate cu prevederile Codului penal, precum și în cazul spitalizării fără liberul consimțământ în conformitate cu art.28 al Legii privind sănătatea mentală. În astfel de cazuri, cu excepția celor de urgență, tratamentul se aplică în temeiul hotărârii comisiei de medici psihiatri.

Infrațiunea de internare într-o instituție psihiatrică este o infrațiune formală. Ea se consumă din momentul internării faptice a victimei într-o instituție psihiatrică, marcând imposibilitatea victimei de a se deplasa ori de a acționa conform voinței și intereselor sale.

Astfel, reieșind din toate stipulările legale și normative sus indicate, se conchide, cu certitudine, că inculpatul nu a comis careva acțiuni care ar exprima latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art.169 al.1) Cod penal.

La fel, recurentul indică, că faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită, iar Colegiul lărgit reține prezența acestei teme de casare deoarece ambele instanțe au admis încadrarea eronată a faptei săvârșite or, eronat au fost încadrate acțiunile inculpatului de către instanța de fond în baza art.27, 169 al. 1) Cod penal și de către instanța de apel în baza art.166 Cod penal.

Totodată, avocatul Lupu Mihai solicită achitarea inculpatului de comiterea infracțiunii încriminate, solicitare ce nu poate fi admisă or, ambele instanțe au constatat cu certitudine că, inculpatul Harti Vitalie, la 05.03.2014, în jurul orei 16.00, aflându-se pe teritoriul întreprinderii „xxxxx” situată în xxxxx, solicitând prealabil Serviciul Asistență Medicală de Urgență 903, forțat, contrar voinței părții vătămate cu aplicarea violenței fizice, a urcat-o în ambulanță fiind transportată la Spitalul de Psihiatrie din mun. Chișinău, cauzându-i părții vătămate conform raportului de expertiză medico-legală nr.1448/D din 19 iunie 2014 excoriație la nivelul cotului stâng, echimoza la nivelul coapsei drepte, care se califică ca vătămare neînsemnată, acțiuni care nu se încadrează de norma penală ci în cea contravențională.

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală și anume: - prin declarațiile părții vătămate Harti Lidia (f. d. 203-204 vol. I); - declarațiile martorului Macrii Nicolae (f.d. 207 vol. I); - declarațiile martorului Buruian Ion (f. d. 205 vol. I); - declarațiile martorului Zavulan Serghei (f. d. 206 vol. I); - declarațiile martorului Popa Cristina (f. d. 208 vol. I); - declarațiile martorului Țurcan Oleg (f. d. 209 vol. I); - prin certificatul cu nr. 51 din 24.03.2014, eliberat de Spitalul Clinic de Psihiatrie, prin care se confirmă, că la 05.03.2014 ora 17.00 a fost transportată prin Serviciul Asistență Medicală de Urgență 903, cet. Harti Lidia la secția de triaj a instituției. Având în vedere lipsa simptomatice acute, pacienta nu a fost spitalizată (f. d. 10, vol. I); - confirmarea din 16.06.2014 cu nr.01-5/1049, eliberată de Centrul Național științifico-practic de Medicină Urgentă atestă, că la 05.03.2014 ora 14.58 min., serviciul de dispecerat „903” a înregistrat apelul 335/94 pe adresa xxxxx, pacienta Harti Lidia, xxxxx. Apelul a fost efectuat de către soțul pacientei. Solicitarea a fost adresată echipei de profil psihiatric. După examinare a fost stabilită diagnoza „Reacție acută la un factor de stres important. Conflict familial”, acordată asistență medicală de urgență și pacienta este transportată pentru consultație a IMSP Spitalul Clinic Republican de psihiatrie (f. d. 90, vol. I); - raportul de expertiză medico-legală nr.1448/D din 19 iunie 2014, în rezultatul studierii documentelor medicale prezentate pe numele cet. Harti Lidia se conchide excoriație la nivelul cotului stâng, echimoză la nivelul coapsei drepte puteau fi produse prin acțiunea traumatică unui corp contodont și dur sau la o lovire de el, posibil în timpul și circumstanțele indicate, în comun cât și separate se califică ca vătămare neînsemnată. În momentul loviturilor s-a acționat cu o putere suficientă pentru a învinge rezistența țesuturilor moi. Cauzarea leziunilor corporale depistate în urma căderii din poziție ortostatică nu se exclude (f.d. 99, vol. I).

În astfel de circumstanțe, argumentele avocatului Lupu Mihail nu pot fi reținute pentru achitarea inculpatului, care a aplicat violența fizică împotriva părții vătămate, ce s-a soldat cu vătămări corporale neînsemnate, faptă, ce eronat a fost încadrată de ambele instanțe diferit, în baza art. 27, 169 al.1) Codul penal de prima instanță, și art.166 al.1) Cod penal de instanța de apel.

În această ordine de idei, Colegiul penal lărgit, ținând seama de cele stipulate în dispoziția art.424 alin. (2) Cod de procedură penală, potrivit căreia instanța de recurs este în drept să judece cauza și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților, ajunge la concluzia că prin acțiunile sale inculpatul Harti Vitalie a comis contravenția prevăzută la art.78 al.1 Cod contravențional - *vătămarea integrității corporale adică maltratarea sau alte acțiuni violente care au cauzat vătămare neînsemnată a integrității corporale*.

Or, s-a stabilit cu certitudine, că prin acțiunile sale inculpatul Harti Vitalie, în circumstanțele expuse, intenționat a aplicat față de partea vătămată, *acțiuni violente, care au provocat vătămare a integrității corporale, care potrivit Raportului de Expertiză Medico-Legală nr.1448/D din 19 iunie 2014, se califică ca vătămări neînsemnate*.

În contextul celor expuse, Colegiul penal lărgit conchide că concluziile la care a ajuns prima instanță, și anume: „... *că fapta inculpatului, constituie acțiuni de internare ilegală într-o instituție psihiatrică a unei persoane vădit sănătoase din punct de vedere psihic, și întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 27,169 al. 1) Cod penal*”, și concluziile instanței de apel, privind recalificarea acțiunilor inculpatului de la art. 27,169 al. 1) Cod penal la art.166 al. 1) Cod penal „...*privațiunea ilegală de libertate a unei persoane, dacă acțiunea nu este legată cu răpirea acesteia*” sunt eronate, ținând seama de învinuirea înaintată lui Harti Vitalie, care nu coroborează cu circumstanțele de fapt ale cauzei și cu ansamblul de probe administrate și cercetate în cadrul ședințelor de judecată.

Astfel, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că procesul penal în baza art. 332 alin. (2) Cod de procedură penală în cauza privind învinuirea lui Harti Vitalie în comiterea infracțiunii prevăzute la art.27, 169 alin.(1) Cod penal, urmează a fi încetat pe motiv că fapta comisă de ultimul constituie contravenția prevăzută de art. 78 al. 1) Cod contravențional.

Totodată, se constată că, la caz, este incident temeiul reglementat de art. 30 Cod contravențional, adică survenirea prescripției pentru tragerea la răspunderea contravențională.

În cauza deferită judecării, având în vedere că instanța de recurs a statuat asupra încadrării juridice a acțiunilor lui Harti Vitalie în baza art.78 al.1) Cod contravențional, urmează a fi aplicate prevederile art. 30 Codul contravențional, care stipulează că termenul general de prescripție a răspunderii contravenționale este de un an, care curge de la data săvârșirii contravenției.

Din materialele cauzei se constată că fapta pentru care Harti Vitalie a fost deferit judecării a fost comisă de acesta la data de 05 martie 2014, astfel din momentul săvârșirii contravenției a expirat termenul de tragere la răspundere contravențională indicat supra.

În consecință, în speța dată se constată circumstanța prevăzută de art. 30 Cod contravențional, care condiționează tragerea la răspundere a contravenientului.

7. În conformitate cu prevederile art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Admite recursurile ordinare, declarate de către avocatul Mocanu Serghei în interesele părții vătămate Harti Lidia și de către avocatul Lupu Mihai în numele inculpatului Harti Vitalie.

Casează, total, decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 septembrie 2018, sentința Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 18 ianuarie 2018, și ia următoarea soluție prin care:

dispune încetarea procesului penal în privința lui Harti Vitalie în baza art.27, 169 al. 1) Cod penal, pe motiv că fapta acestuia constituie contravenție prevăzută de art.78 al.1) Cod contravențional.

Procesul contravențional în baza art.78 al.1) Cod contravențional se încetează, pe motivul intervenirii termenului de prescripție prevăzut la art. 30 Cod contravențional.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată integral la **21 martie 2019**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Cobzac Elena

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Boico Victor